

Äldreomsorgens klientavgifter 2025

Styrande dokument – Taxor och avgifter

Beslutsdatum
17.12.2024

Giltighetstid
01.01 – 31.12.2025

Diarienummer
MHSTAD/1429/2024

Fastställt av
Stadsfullmäktige

Dokumentansvarig
Äldreomsorgschefen

Omfattar
Äldreomsorgssektorn

Innehåll

1	ALLMÄNNA PRINCIPER	1
1.1	Långvarig service	1
1.2	Bestämmande och justering av avgift.....	1
1.3	Avgift för oanvänd service	1
1.4	Efterskänkande och nedsättning av avgift.....	2
1.5	Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften	2
2	DEFINITION AV INKOMSTBEGREPPET	2
2.1	Inkomster som beaktas vid fortlöpande och regelbunden hemservice	2
2.2	Inkomster som beaktas vid långvarigt serviceboende med heldygnsvård och långvarig institutionsvård	2
2.3	Utländska inkomster	2
2.4	Inkomster som inte skall beaktas när betalningsförmågan fastställs vid långvarigt serviceboende med heldygnsvård och långvarig institutionsvård samt regelbunden hemservice	3
3	AVDRAG FRÅN INKOMSTERNA.....	3
3.1	Avdrag vid långvarigt serviceboende med heldygnsvård och långvarig institutionsvård	3
3.2	Avdrag för tidigare boendekostnader.....	3
4	HEMMABOENDESERVICE	4
4.1	Stödtjänster.....	4
4.1.1	Matservice i hemmet.....	4
4.1.2	Trygghetstelefon.....	4
4.2	Dagverksamhet	4
4.3	Hemservice	5
4.3.1	Avgift för fortlöpande och regelbunden hemservice	5
4.3.2	Uträkning av avgift för regelbunden hemservice	7
4.3.3	Avgift för kortvarig hemservice	7
5	BOENDESERVICE	7
5.1	Korttidsvård	7
5.1.1	Avlastning vid stöd för närståendevård.....	8
5.2	Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsvård	8
5.2.1	Anmälan om läkemedelskostnader	8
5.2.2	Uträkning av avgift för serviceboende med heldygnsvård.....	9
5.2.3	Hyra vid långvarigt serviceboende med heldygnsvård.....	10
5.3	Avgift för långvarig institutionsvård	10
5.3.1	Uträkning av avgift för institutionsvård.....	12

1 ALLMÄNNA PRINCIPER

Äldreomsorgens klientavgifter beräknas i enlighet med landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården samt ändring av landskapslagen om klientavgifter inom socialvården (ÅFS 2023/122). Avgifterna för service får inte överstiga kostnaderna för produktionen av servicen. Möjlighet till e-faktura finns.

Information om äldreomsorgens avgifter och fakturering fås av äldreomsorgens administratörer.

1.1 Långvarig service

Kommunen debiterar avgift för långvarig service:

- Vid hemservice om klienten får service minst en gång i veckan och servicen dessutom beräknas pågå i minst två månader då den inleds eller redan har pågått i minst två månader.
- Vid service som ges på institution eller serviceboende med heldygnssomsorg, om servicen beräknas pågå i minst tre månader då den inleds eller redan har pågått i minst tre månader.

1.2 Bestämmande och justering av avgift

Kommunen fattar ett avgiftsbeslut som gäller tills vidare. Avgiften ska emellertid justeras på ansökan av klienten eller klientens företrädare eller på initiativ av kommunen om:

- 1) Klientens eller dennes familjs inkomster har förändrats
- 2) Klientens eller dennes makes eller sambos rätt till avdrag enligt 19 eller 22 § har förändrats
- 3) Familjens förhållanden har förändrats
- 4) Avgiften visar sig vara felaktig
- 5) Den klientplan som utarbetats för klienten ändras så att den påverkar storleken på klientavgiften
- 6) Kommunens betalningsgrunder ändras så att det påverkar storleken på klientavgiften

1.3 Avgift för oanvänd service

Om klienten eller klientens företrädare har bokat en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats och klienten utan godtagbart skäl uteblir utan att ha avbokat platsen minst 3 dagar före inbokad tid debiteras klienten den uträknade avgiften för platsen dock max 59,60 euro.

1.4 Efterskänkande och nedsättning av avgift

Enligt 27 § 1 mom. i klientavgiftslagen ska en avgift som fastställts för socialservice och som bestämts utifrån en persons betalningsförmåga efterskänkas eller nedsättas om förutsättningarna för personens eller familjens försörjning eller förverkligandet av personens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Nedsättning och efterskänkande av avgift ska prioriteras i förhållande till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (FFS 1412/1997) vilken gäller med stöd av landskapslagen (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd. Staden ska informera klienten om förutsättningarna för nedsättning och efterskänkande av avgift.

1.5 Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

Om servicen avbryts tillfälligt, kortare än fem dagar av en orsak som beror på klienten tas en avgift ut. Om servicen avbryts för mer än fem dagar tas ingen avgift ut för den tid som överskrider fem dagar. Om servicen avbryts av orsaker som beror på kommunen eller på grund av att klienten får institutionsvård eller sjukhusvård, tas avgift inte heller ut för de nämnda fem dagarna. Om avbrott i servicen pågår hela månaden, tas det inte någon avgift alls.

2 DEFINITION AV INKOMSTBEGREPPET

2.1 Inkomster som beaktas vid fortlöpande och regelbunden hemservice

Som månadsinkomster beaktas klientens och klientens makes eller sambos fortlöpande eller årligen återkommande skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster och skattefria inkomster minskat med kostnaderna för inkomstens förvärvande.

2.2 Inkomster som beaktas vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård

Som månadsinkomst beaktas klientens, och i de fall som anges i 16 § 2 mom. även makens eller sambons, fortlöpande eller årligen återkommande inkomster efter förskottsinnehållning (nettoinkomster) och förskottsbetalning minskat med kostnaderna för inkomstens förvärvande och skattefria inkomster.

2.3 Utländska inkomster

Om klienten har inkomster i annan valuta än euro, används en växelkurs som gäller vid dagen för beräkandet av avgiften.

2.4 Inkomster som inte skall beaktas när betalningsförmågan fastställs vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård samt regelbunden hemservice

Landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården, 18 § anger att som inkomst beaktas inte skattefria sociala förmåner enligt 92 § i inkomstskattelagen (FFS 1535/1992) med undantag för handikappbidrag och vårdbidrag för pensionstagare. Sådant underhåll för barn som avses i 4 § i lagen om underhåll för barn beaktas inte heller som inkomst.

Ränteinkomster som understiger 5 euro per månad skall bortses ifrån vid uträkandet av vårdavgiftens storlek.

3 AVDRAG FRÅN INKOMSTERNA

3.1 Avdrag vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård

Som avdrag från inkomsterna för beräkning av avgiften beaktas:

- Underhållsbidrag och andra motsvarande kostnader som orsakas av de faktiska familjeförhållandena (avdrag görs inte om mottagaren av bidraget är make till klienten och makarna har levt i gemensamt hushåll omedelbart innan servicen inleddes).
- Gottgörelse som förordnats av en skiftesman eller domstol enligt lagen om upplösning av sambos gemensamma hushåll (FFS 26/2011) som klienten ska betala.
- Förmån som klienten ska betala i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livstid.
- Grundavgift som ingår i en intressebevakares arvode.

3.2 Avdrag för tidigare boendekostnader

Vid inflyttning till permanent boendeplats finns möjlighet för klienten att göra avdrag för tidigare nödvändiga och skäligena bostadskostnader enligt följande alternativ;

- 1) I fråga om ägarbostad de nödvändiga och skäligena kostnaderna för bostaden under de senaste 6 månaderna. Avdragen görs så länge kostnaderna finns kvar eller max 6 månader.
- 2) Hyran för en hyresbostad och övriga nödvändiga och skäligena kostnader för boendet under hyresgästens uppsägningstid enligt 46 § i hyreslagen (1999:19) för landskapet Åland.
- 3) Det bruksvederlag för tre månader för en bostadsrättsbostad som avses i 32 § i lagen om bostadsrättsbostäder (FFS 393/2021) och övriga nödvändiga och skäligena kostnader för boendet.

Nödvändiga och skäligena avgifter är kostnader för till exempel el, värme, vatten och försäkringar. Avdragen avser klientens faktiska kostnader, ifall klienten bott tillsammans med en partner dras kostnaderna av till hälften.

4 HEMMABOENDESERVICE

4.1 Stödtjänster

4.1.1 Matservice i hemmet

- **Pris per portion inkl. transport** **9,20 euro**

4.1.2 Trygghetstelefon

Klienten står för kostnaden för installation och förbrukning enligt leverantörens taxa.

- **Trygghetslarmsbesök från hemservicen:** **10,87 euro/besök**
Avgift för trygghetslarmsbesök tas för påbörjad timme.

4.2 Dagverksamhet

- **Kostnad per dag:** **20,82 euro/dag**
I avgiften ingår aktiviteter, lunch och kaffe.

- **Transport tur och retur:** **4 euro**

4.3 Hemservice

4.3.1 Avgift för fortlöpande och regelbunden hemservice

Månadsavgiften för fortlöpande och regelbunden hemservice bestäms utifrån antalet servicetimmor som skrivits in i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek.

- Avgiften beräknas på de beskattningsbara bruttoinkomsterna som överstiger inkomstgränserna, se tabell nedan.
- Vid bedömningen av servicebehovet utreds klientens behov av servicetimmor/månad. Avgiften fastställs enligt vårdbehovet via ett tjänstemannabeslut.
- Besök kortare än en timme avrundas uppåt till närmaste heltimme.
- Självkostnadspris för hemservice är 63,28 euro/ timme.
- Maxavgiften per vårdkategori = självkostnadspriset gånger övre timgränsen.

Inkomstgränserna är följande:

Antal personer i familjen	Inkomstgräns i euro per månad
1	653
2	1 205
3	1 891
4	2 338
5	2 830
6	3 251

Om familjen består av fler än sex personer höjs inkomstgränsen med 389 euro för varje därpå följande familjemedlem.

Betalningsprocenttalen är följande:

Servicetimmar per månad	Betalningsprocenttal enligt familjens storlek					
	1	2	3	4	5	6 eller fler
4 eller färre	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 eller fler	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

4.3.2 Uträkning av avgift för regelbunden hemservice

Exempel 1 persons hushåll

Beräkning av avgift för regelbunden hemservice för 1 persons hushåll med bruttoinkomst 950 euro/månad och 15 servicetimmars/månad:

- Justerad inkomst = Beskattningsbar inkomst 950 € minus (-) inkomstgränsen 653 €
= 297 €
- 15 servicetimmars/månad = 23 % av den justerade inkomsten
- Avgiftens storlek: 297 € x 0,23 = 68,31 € /månad

Exempel 2 personers hushåll

Beräkning av avgift för regelbunden hemservice för 2 persons hushåll med bruttoinkomst 2 200 euro/månad och 10 servicetimmars/månad:

- Justerad inkomst = Beskattningsbar inkomst 2 200 € minus (-) inkomstgränsen 1205 € = 995 €
- 10 servicetimmars/månad = 15,5 % av den justerade inkomsten
- Avgiftens storlek: 995 € x 0,155 = 154,23 € /månad

4.3.3 Avgift för kortvarig hemservice

Avgift för kortvarig hemservice: 10,87 euro/besök.

5 BOENDESERVICE

5.1 Korttidsvård

I avgiften ingår under vistelsen; vård och omsorg dygnet runt, måltider, klädservice, veckostädning, tvätt- och städmedel, toalettpapper, trygghetslarm, säng, madrass och sängbord.

- Vårdavgift: 26,40 €/dygn

Vid korttidsvård bekostar klienten själv hälso- och sjukvård, läkemedel, hjälpmedel, frisör, fot- och tandvård, hygienartiklar samt kläder.

5.1.1 Avlastning vid stöd för närståendevård

För avlastning vid stöd för närståendevård uppbärs ingen avgift, 5 dagar/månad.

5.2 Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg

Avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg är 85 procent av klientens nettomånadsinkomst efter lagstadgade särskilda avdrag för till exempel läkemedelskostnader och hyra. Om klienten har högre inkomster än sin make, beaktas makens inkomst vid fastställandet av klientavgiften. Då är klientavgiften 42,5 procent av makarnas sammanlagda nettointkomster efter de lagstadgade avdragen. Om klienten har lägre inkomster än maken, beaktas makens inkomst inte vid fastställandet av klientavgiften.

Om klientavgiften baserat på makarnas sammanlagda månatliga inkomster är större än klientavgiften baserat på klientens egna inkomster, tillämpas den avgift som baserar sig på enbart klientens inkomster.

Minst 250 euro lämnas för klientens personliga bruk per månad.

I avgiften för serviceboende med heldygnsomsorg ingår:

- Klädservice, veckostädning, tvätt- och städmedel, toalettpapper
- Vård och omsorg dygnet runt
- Trygghetslarm
- Måltider
- Vårdsäng, madrass och nattduksbord
- Schampo, balsam och tvål, övriga hygienartiklar bekostas av klienten själv

Vid boende på serviceboende med heldygnsomsorg bekostar klienten själv hälso- och sjukvård, hjälpmedel, frisör, fot- och tandvård, hygienartiklar och kläder.

Maxserviceavgift: 202,02 € vårddygn (6 060,60 €/månad).

5.2.1 Anmälan om läkemedelskostnader

Klientens läkemedelskostnader för mediciner, kliniska näringspreparat och bassalvor beaktas som ett särskilt avdrag i klientavgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg. Det särskilda läkemedelsavdraget tas ut från de avgiftsgrundande inkomsterna för klientavgiften.

I klientavgiften beaktas två särskilda läkemedelsavdrag:

- Man behöver inte ansöka om avdrag från klientavgiften för de läkemedelskostnader som ersätts enligt sjukförsäkringslagen, eftersom de beaktas automatiskt upp till avgiftstaket när klientavgiften fastställs. För år 2025 är den totala årssjälvriskan 633,17 euro/år vilket motsvarar 52,77 euro/månad.

- Man ska ansöka om avdraget för de läkemedelskostnader som inte ersätts enligt sjukförsäkringslagen med en separat ansökan. Läkemedelskostnader som inte ersätts enligt sjukförsäkringslagen beaktas i klientavgiften till den del som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har konstaterat dem vara nödvändiga.

5.2.2 Uträkning av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Exempel 1

Månadsinkomst:

- Pension, 2113,68 €
 - Vårdbidrag för pensionstagare, 362,62 €
- Total månadsinkomst, 2476,30 €

Avdrag:

- Läkemedelskostnad, 52,77 €
 - Hyra (belopp minskat med bostadsbidrag), 330,44 €
- Total kostnad för avdrag 383,21 €

Klientavgift:

- 2476,30 € (månadsinkomst) – 383,21 € (avdrag) = 2093,09 €
- 2093,09 € x 0,85 = **1 779,13 €**

Kvar till förfogande:

- 2093,09 € (månadsinkomst – avdrag) – 1 779,13 € (klientavgift) = **313,96 €**
Minimibelopp för personligt bruk 250 €/månad

Exempel 2

Månadsinkomst:

- Pension, 1056,04 €
 - Vårdbidrag för pensionstagare, 362,62 €
- Total månadsinkomst, 1418,66 €

Avdrag:

- Läkemedelskostnad, 52,77 €
 - Hyra (belopp minskat med bostadsbidrag), 327,98 €
- Total kostnad för avdrag 380,75 €

Klientavgift:

- 1418,66 € (månadsinkomst) – 380,75 € (avdrag) = 1037,91 €
- 1037,91 € x 0,85 = **882,22 €**

Kvar till förfogande:

- 1037,91 € (månadsinkomst – avdrag) – 882,22 € (klientavgift) = **155,69 €**

Minimibelopp för personligt bruk är 250 €/månad. Klientavgiften behöver därmed sänkas.

1037,91 € (månadsinkomst – avdrag) – 250 € (minimibelopp till personligt bruk) =
787,91 € ny klientavgift/månad

5.2.3 Hyra vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg

Vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg tecknas ett hyresavtal. Hyreskostnaden är separat och ingår ej i avgiften för serviceboende med heldygnsomsorg. I hyran ingår el, värme, vatten samt del i gemensamma utrymmen. Hyreskostnaden dras av vid uträkning av avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg enligt de exempel som anges i kap. 5.2.2.

Ifall klienten erhåller bostadsbidrag dras summan av från boendeutgifterna vid uträkning av avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg.

5.3 Avgift för långvarig institutionsvård

Avgiften för långvarig anstaltsvård är 85 procent av klientens nettomånadsinkomst efter avdrag. Om klienten har en högre inkomst än sin partner, beaktas partnerns inkomst vid fastställandet av klientavgiften. I detta fall är vårdavgiften 42,5 procent av partnernas sammanlagda nettoinkomst. Om klienten har en lägre inkomst än sin partner, beaktas inte partnerns inkomst vid fastställandet av klientavgiften.

Om klientavgiften baserat på makarnas sammanlagda månatliga inkomster är större än klientavgiften baserat på klientens egna inkomster, tillämpas den avgift som baserar sig på enbart klientens inkomster.

Minst 150 euro lämnas för klientens personliga bruk per månad.

Maxvårdavgift är: 259,61 €/vårddyg (7 788,30 €/mån).

I avgiften för institutionsvård ingår:

<i>Vård och omsorg</i>	Omvårdnad samt bassjukvård dygnet runt i enkelrum.
<i>Boendekostnader</i>	Samtliga boendekostnader såsom hyra, värme, el och vatten.
<i>Måltider</i>	Samtliga måltider.
<i>Fotvård</i>	För insulindiabetiker 6 ggr/år och övriga klienter 4 ggr/år.
<i>Frisör</i>	Hårklippning 4 gånger per år av utvald frisör.
<i>Klädvård</i>	Ingår.
<i>Läkemedel</i>	Mediciner ordinerade av läkare, hälsovårdsprodukter ingår inte.
<i>Rekreativresor</i>	12 tur- och retur resor per år, vid behov kan ansökas om flera resor. Resorna gäller till släkt, vänner samt rekreation.
<i>Sjukhusvistelse</i>	Ambulanstransporter och besöksavgift hos läkare.
<i>Tandvård</i>	Tandtekniska utgifter, tandkontroller och tandvård inkl. besök hos tandhygienist. Gäller vid besök hos Ålands hälso- och sjukvård och inte vid privata mottagningar.
<i>Telefon</i>	Privat telefon ingår inte.
<i>Trygghetslarm</i>	Ingår.
<i>Ögonläkare och glasögon</i>	Ögonläkare, glasögon, kostnader för optiker. Glasögon ersätts, maxavgift för bågar är 100 euro. Specialglas ersätts endast på basen av medicinskt utlåtande.
<i>Möbler</i>	Vårdsäng, madrass och nattduksbord.
<i>Övrigt</i>	Hygienartiklar, säng- och badlinne, hjälpmedel, batterier till hjälpmedel/hörapparat.

5.3.1 Uträkning av avgift för institutionsvård

Exempel 1

Månadsinkomst:

- Pension, 1613,74 €
 - Vårdbidrag för pensionstagare, 362,62 €
- Total månadsinkomst, 1976,36 €

Klientavgift:

- 1976,36 € (månadsinkomst) x 0,85 = **1679,90 €**

Kvar till förfogande:

- 1976,36 € (månadsinkomst) – 1679,90 € (klientavgift) = **296,46 €**
Minimibelopp för personligt bruk 150 €/månad

Exempel 2

Månadsinkomst:

- Pension, 856,04 €
 - Vårdbidrag för pensionstagare, 78,72 €
- Total månadsinkomst, 934,76 €

Klientavgift:

- 934,76 € x 0,85 = **794,55 €**

Kvar till förfogande:

- 934,76 € (månadsinkomst) – 794,55 € (klientavgift) = **140,21 €**
Minimibelopp för personligt bruk är 150 €/månad. Klientavgiften behöver därmed sänkas.
934,76 € (månadsinkomst) – 150 € (minimibelopp till personligt bruk) = **784,76 € ny klientavgift/månad**